

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA ZAKONODAJO
S PODROČJA PRAVOSODJA

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 68

F: 01 369 57 83

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 091-36/2010

Datum: 3. 1. 2011

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 1214: SOCIALNA POMOČ - KREDIT - ZAVAJANJE

Z dopisom, št. 092-226/2010/1, z dne 10. 12. 2010, ste na Ministrstvo za pravosodje posredovali predlog, posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, za spremembo 128. člena Zakona o dedovanju oziroma predlog, da se zagotovi, da bo odločba o dodelitvi denarne socialne pomoči vsebovala opozorilo glede navedene zakonske določbe.

Z vidika resorne pristojnosti Ministrstva za pravosodje glede vračanja socialnih pomoči po smrti prejemnika pojasnjujemo, da Zakon o dedovanju¹ (v nadaljevanju ZD) v 128. in 129. členu ureja omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu.

V prvem odstavku 128. člena ZD je določeno, da se dedovanje premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, omeji do višine vrednosti prejete pomoči. Ta omejitev se izvede tako, da postane del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete pomoči, lastnina Republike Slovenije, če se je pomoč financirala iz proračuna Republike Slovenije, oziroma lastnina občine, če se je pomoč financirala iz proračuna občine. Vendar pa ZD v tretjem odstavku istega člena pušča dedičem možnost, da lahko dedujejo vse zapustnikovo premoženje, če se obvežejo, da bodo povrnili vrednost dane pomoči Republiki Sloveniji oziroma občini. Za ta primer četrti odstavek istega člena določa, da ima Republika Slovenija ali občina, iz proračuna katere se je pomoč financirala, v zavarovanje svoje terjatve do celotnega poplačila zakonito zastavno pravico na stvareh, ki sodijo v zapuščino. Če se dediči ne odločijo za možnost, da povrnejo vrednost dane pomoči, se njihovo dedovanje omeji do višine vrednosti pomoči, ki jo je prejel zapustnik in s tem omogoči dajalcu pomoči, da postane solastnik na stvareh zapustnikovega premoženja.

¹ Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78; Uradni list RS, št. 17/91-I-ZUDE, 13/94-ZN, 40/94 Odl.US: U-I-3/93-17, 82/94-ZN-B, 117/00 Odl.US: U-I-330/97-28, 67/01, 83/01-OZ in 73/04-ZN-C.

Peti odstavek 128. člena ZD zaradi jasnosti določa, da se za pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu šteje vse, kar je zapustnik zaradi slabega premoženjskega stanja prejel na podlagi zakona ali splošnega akta občine v denarju ali v obliki oprostitve plačila.

Zakonodajalec je poskrbel tudi za socialni korektiv 128. členu ZD, ki je vgrajen v 129. člen ZD. Ta državi in občini omogoča, da svoje terjatve ne uveljavljata zoper socialno šibke zavezanca, saj določa, da se lahko Republika Slovenija ali občina, iz proračuna katere se je financirala pomoč zapustniku v skladu s predpisi o socialnem varstvu, do konca zapuščinske obravnave odpove pravici do povračila te pomoči, če so zapustnikovi dediči njegov zakonec ali otroci, ki so sami potrebni pomoči.

Glede na opisano veljavno zakonsko ureditev pojasnjujemo, da po smrti osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, otrokom in partnerju, torej dedičem prejemnika pomoči, zneska pomoči, ki ga je zapustnik za časa življenja prejel kot socialno pomoč, ni treba vrniti, ampak postane del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete pomoči, lastnina Republike Slovenije oziroma občine. V primeru, da želijo zapustnikovi dediči dedovati vse zapustnikovo premoženje, pa se lahko na podlagi tretjega odstavka 128. člena ZD prostovoljno obvežejo, da povrnejo vrednost zapustniku dane pomoči s strani Republike Slovenije oziroma občine in s tem pridobijo pravico do dedovanja zapustnikovega celotnega premoženja. Terjatev, ki jo v tem primeru pridobi Republika Slovenija oziroma občina do dedičev, pa je po četrtem odstavku 128. člena ZD do celotnega poplačila zavarovana z zakonito zastavno pravico na stvareh, ki sodijo v zapuščino. Možno je seveda tudi, da so ob smrti prejemnika socialne pomoči izpolnjeni pogoji iz 129. člena ZD in da država oziroma občina svoje terjatve ne uveljavlja.

V zvezi s predlagano spremembo 128. člena ZD dodatno pojasnjujemo še, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije 30. novembra 2000 z odločbo U-I-330/97-28² deloma razveljavilo takrat veljavni 128. člen ZD, hkrati pa ugotovilo pojmovno ustreznost zakonske ureditve glede omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, ter v 11. točki svoje odločbe obrazložilo:

»11. V tem primeru je zakonodajalec posegel v pravico do zasebne lastnine in dedovanja (33. člen ustave) zaradi varstva pravice do socialne varnosti drugih državljanov (prvi odstavek 50. člena ustave). Za doseg tega cilja je bil poseg v pravico iz 33. člena ustave nujen. Po določi prvega odstavka 50. člena ustave imajo državljani pod pogoji, določenimi z zakonom, pravico do socialne varnosti. Socialna država (2. člen ustave) je na temelju pravice do socialne varnosti ogroženemu posamezniku dolžna zagotoviti ustrezno pomoč in te pravice posameznika ne sme ogroziti z neupravičenim siromašenjem skladov za zagotavljanje te pomoči. Varstvo pravice do socialne varnosti posameznika v konkretnem primeru zahteva, da država dobi vrnjena sredstva pomoči, ki so jo dobile osebe, ki so v času prejemanja pomoči sicer imele premoženje, vendar so ga potrebovale zase in samo po sebi to premoženje ni prinašalo dohodka. V takšnem primeru je ustavno dopustno, da se država potem, ko oseba pomoči ne potrebuje več, poplača iz njenega premoženja, ki bi ga sicer dobili dediči. V nasprotnem primeru bi država neupravičeno zmanjševala sredstva za zagotavljanje pomoči drugim, ki to pomoč potrebujejo, ker nimajo drugih ustreznih sredstev za življenje.«

² Uradni list RS, št. 117/00.

Izrecno želimo poudariti, da se dedičev, torej otrok in partnerja prejemnika socialne pomoči, v nebenem primeru ne obremenjuje z vračilom te pomoči, saj se lahko po ZD država oziroma občina v okviru omejitve dedovanja po umrlem prejemniku socialnih pomoči poplačata največ do višine vrednosti celotne zapuščine prejemnika te pomoči, četudi bi bilo ugotovljeno, da je umrli prejel več pomoči, kot znaša vrednost zapuščine.

Glede na zgoraj obrazloženo menimo, da je veljavna ureditev omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi, ki urejajo socialno varstvo, ustrežna in da sprememba 128. člena ZD ni potrebna.

Z lepimi pozdravi,

Andreja LANG
generalna direktorica

V vednost:

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, gp.mddsz@gov.si.